

CYKELBOKSLUT FÖR SOLLENTUNA KOMMUN

- CYKELÅRET 2019

BAKGRUND

Sollentuna storsatsar på cykeltrafik. Det övergripande målet är att cykelanvändningen ska öka under alla tider på året. Fram till år 2020 ska cykelanvändningen öka från 7 till 14 procent. År 2030 ska andelen cyklister vara 20 procent. Ett ytterligare mål är att Sollentuna ska utmärka sig som cykelkommun. År 2019 ska Sollentuna utses till Sveriges bästa cykelkommun enligt Cykelfrämjandets nationella cykelundersökning.

Det finns goda förutsättningar att cykla i Sollentuna. Majoriteten av kommunens invånare bor inom en till två kilometer från närmaste pendeltågsstation eller centrumområde. Det är ett avstånd där cykeln ofta är snabbare än bilen. Sollentuna har även ett gatunät som lämpar sig väl för cykling. Trots goda förutsättningar är det få som cyklar i Sollentuna.

För att uppmuntra fler att välja cykeln och uppnå målen krävs ett omfattande arbete. Sollentuna har tagit fram en cykelplan med åtgärder som Sollentuna kommun ska genomföra för att uppnå målet om en ökad cykelanvändning. Åtgärderna är indelade i fem målområden:

1. Cykling ska uppmuntras och prioriteras högt.
2. Cykelnätet ska vara gent och sammanhängande.
3. Cykelnätet ska utformas på ett trafiksäkert och tryggt sätt.
4. Servicen för cyklister ska vara god under hela resan.
5. Cykelnätet ska hålla en hög standard under hela året.

För att följa upp arbetet mot en ökad cykelanvändning tas ett årligt cykelbokslut fram. Det utvärderar indikatorer som redovisas i cykelplanen, de cykelinsatser som gjorts under året och hur kommunen närmar sig det övergripande målet.

Det här är ett bokslut för cykelåret 2019, och på sätt och vis det sista i sitt slag. Eftersom cykelplanen reviderats under 2019 innebär det att kommande cykelbokslut kommer att förändras innehållsmässigt för att följa riktlinjerna i den nya planen. Trevlig läsning!

UPPFÖLJNING FRÅN TIDIGARE ÅR

2018 var ett år med stort fokus på beteendepåverkande insatser, kampanjer och projekt för att synliggöra cykling och uppmuntra fler grupper att cykla, och för att de ska kunna cykla året runt. Samtidigt byggdes infrastrukturen ut, särskilt längs de större stråken. Kommunen fick goda resultat i Cykelfrämjandets mätningar - Sollentuna kom på andra plats av mellanstora kommuner i Kommunvelometern och på femte plats av alla Sveriges kommuner i Cyklistvelometern. Antalet cyklister som passerade den fasta mätstationen vid kommungränsen mot Solna var många fler än tidigare år.

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

2019 har i vissa avseenden varit ett mellanår för cykelplaneringen i Sollentuna. På grund av personalförändringar och ny organisation har ett omtag behövt göras för hur cykelfrågorna ska hanteras. Ett stort arbete under året har varit att revidera Sollentunas cykelplan, detta har varit ett omfattande arbete som har involverat flera planerare på kommunen under hela året.

Den reviderade cykelplanen är färdig, men är för tillfället vilande och kommer inte antas på medellång sikt. Anledningen till detta är att revideringsarbetet har väckt frågan om hur trafikfrågorna i kommunen ska hanteras strategiskt, en diskussion som kommer att behöva föras inom kommunen under 2020 innan man kan besluta om nya styrande dokument.

En del av revideringsarbetet av cykelplanen har också varit att ta fram ett huvudnät för cykel i Sollentuna. Dessutom har en inriktningsplanering för cykelinfrastruktur vid områdena närmast pendeltågsstationerna påbörjats. Dessa utredningar väntas fortsätta under 2020.

Konkret har dock precis som föregående år mycket ny cykelinfrastruktur byggts. Totalt handlar det om 7,7 km cykelväg som byggts i kommunens regi och utöver detta har Trafikverket genomfört ett arbete med väg 267 (Stäketleden) som inkluderar ny cykelbana. Ny vägvisning har satts upp längs Märstastråket och Sollentunastråket och kommunen har likt tidigare år deltagit i flera kampanjer avseende cykel.

När man blickar framåt mot 2020 kan man konstatera att särskilt det strategiska arbetet för cykel kommer fortsätta under nästkommande år, och en förhoppning är att cykelfrågorna framöver ska bli ännu mer integrerade i kommunens alla planeringsprocesser (exempelvis vid detaljplaner) än vad de har varit tidigare. Arbetet med att stärka Sollentuna som cykelkommun fortsätter!

I cykelplanen finns indikatorer satta för att på ett tydligt sätt följa upp vilka åtgärder som genomförts under året. Det arbete som gjorts presenteras utifrån cykelplanens fem målområden och redovisas i tabeller över alla indikatorer som finns med i cykelplanen.

ÅTGÄRDER FÖR ATT UPPMUNTRA OCH PRIORITERA CYKLING

För att uppnå målet om en ökad cykelanvändning i Sollentuna krävs att cykeln ges en naturlig plats i samhällsplaneringen. Enligt kommunens trafikpolicy ska cyklister och gående prioriteras högst i trafiken vid nybyggnationer och ombyggnationer. För att uppnå målet om en ökad cykelanvändning i Sollentuna krävs även beteendepåverkansåtgärder. Särskilt effektivt har det visat sig vara när det görs i samband med fysiska åtgärder.

Sollentuna kommun har under 2019 drivit och/eller deltagit i kampanjerna Cykelskola för vuxna, Trafikantveckan, Cykling utan ålder och en elcyklistkampanj inom nätverket ResSmart.

Vad gäller styrdokument har cykeln under 2019 inkluderats som egen rubrik i två av de sju detaljplaner som vunnit laga kraft. I en plan behandlas cykelparkering och anslutningar till närliggande cykelstråk under rubriken "Parkering" och i en plan behandlas cykel under en allmän rubrik om trafik och gator. I de tre detaljplaner där cykeln inte behandlats har planerna varit mindre i omfattning och att behandla cykel har därmed inte varit aktuellt. Översiktsplanen är under revidering, där samrådsversionen behandlar cykeln som en särskild punkt.

En cykelsamordnare med särskilt avsatt tid för cykelfrågor har funnits fram till september, men har efter personalförändringar inte kunnat ersättas under 2019.

I tabellen nedan presenteras de åtgärder Sollentuna kommun ska utföra för att uppmuntra och prioritera cykling, tillsammans med en uppföljning av vilka åtgärder som utförts.

Åtgärd	Uppföljning
Ta fram checklista för hur cykeln ska beaktas i olika skeden av planprocessen	Riktlinjer finns i cykelplan och trafikpolicy för beaktan av cykel i alla planer.
Ta med cykelfrågor i styrdokument genom att behandla det som en särskild punkt	2 av 7 detaljplaner som vunnit laga kraft, inkluderas i översiktsplanens remissversion.
Utse en cykelsamordnare med ett utpekat ansvar och avsatt tid	Har funnits fram till september.
Ta fram en strategi för arbetet med beteendepåverkan och information	Har funnits strategi för året 2019.
Genomföra beteendepåverkans- och informationskampanjer	Cykelskola för vuxna, Trafikantveckan, Elcykelkampanj, Cykling utan ålder.
Genomför attitydundersökning	Täcks av Cyklistvelometern som genomförs av Cykelfrämjandet.

CYKELNÄTET SKA VARA GENT OCH SAMMANHÄNGANDE

För att cykeln ska kunna utgöra ett attraktivt färdmedelsalternativ krävs ett gent och sammanhängande cykelnät av hög standard. Sollentuna har anlagt och byggt om flera cykelvägar under året. Cykelvägarna har utformats enligt de *standardklasser* som definierats i kommunens cykelplan. Det innebär att cykelvägarna håller hög standard avseende bredd, beläggning, separering, belysning, vägvisning etc.

Under 2019 har byggnationer skett både på lokal och på regional nivå. Byggnationer har skett både genom att höja standarden på befintlig infrastruktur och genom nyanläggning där cykelkopplingar saknats. Följande sträckor har byggts av kommunen under året:

- Projektet med cykelbana längs Norrvikenleden har i stort sett byggts färdigt. Totalt handlar det om 2,7 kilometer cykelbana.
- Gc-bana längs Bagarbyvägens norra del har breddats upp och separerats, totalt handlar det om 800 meter cykelbana och fem passager.
- Längs Frestavägen har 2,75 km cykelväg anlagts, inklusive byggnation av 37 antal cykelpassager.
- 500 meter av Bollstanäsvägen har breddats upp och separerats.
- Vid Stäketleden har kommunen tagit vid där Trafikverkets cykelväg slutat. Här har man gjort en standardhöjning för totalt 1km cykelväg.
- Vid Skogsängsvägen har två gator sammanbundits med en 200 meter lång ”genväg”.

Utöver detta har förberedande arbete för byggande av ny cykelväg gjorts vid:

- Ribbings väg
- Bollstanäsvägen
- Bokvägen

Vad gäller genhetsknot och restidskvot har detta inte tagits fram och har efter noggrant övervägande strukits som åtgärd. Även om restidskvoter och genhetsknoter är relevanta verktyg för cykel är de trubbiga för planering av nya områden. Dessutom saknas en vedertagen metod för hur de ska beräknas och hanteras. Att de inte beräknats under föregående år stärker tesen.

I tabellen nedan presenteras de åtgärder Sollentuna kommun ska utföra för att skapa ett gent och sammanhängande cykelnät, tillsammans med en uppföljning av vilka åtgärder som utförts.

Åtgärd	Uppföljning
Inventering av cykelnätet och peka ut felande länkar, avbrott, omvägar och smala cykelbanor	Genomförd inventering av bredder på kommunens cykelnät under 2018.
Åtgärdande av felande länkar	Årets projekt innefattar nybyggnation och standardhöjning av totalt 7,7 km cykelvägar
Åtgärdande av avbrott och omvägar	Årets projekt innefattar nybyggnation och standardhöjning av totalt 7,7 km cykelvägar
Åtgärdande av smala cykelbanor	Årets projekt innefattar nybyggnation och standardhöjning av totalt 7,7 km cykelvägar
Peka ut cykelstråk i naturområden	Inga stråk har pekats ut
Anlägga cykelstråk i naturområden	Inga stråk har anlagts
Beräkna genhetskvot för cykeltrafik när nya områden planeras	Utgår
Beräkna restidskvoten mellan bil och cykel när nya områden planeras	Utgår

CYKELNÄTET SKA UTFORMAS PÅ ETT TRAFIKSÄKERT OCH TRYGGT SÄTT

Känslan av trygghet och säkerhet är avgörande för cykelns attraktivitet – och trygghet och säkerhet är dessutom ett mål i sig. Därför är det viktigt att vidta åtgärder för att stärka trygghet och säkerhet för cyklister.

På alla stråk som byggts om till standard 1 har gående och cyklister separerats. De här stråken har dessutom fått ny belysning och de flesta korsningspunkter har försetts med upphöjda cykelpassager. På stråk av standard 3 har upphöjda passager byggts på flera platser, vilket dämpar hastigheter.

Många åtgärder för ökad trygghet och trafiksäkerhet har genomförts inom ramen för kommunens projekt Trygg i trafiken som i år har haft åtgärdsprogram i Viby och Helenelund. Åtgärderna innefattar bland annat hastighetssäkring av passager och belysningsåtgärder.

I tabellen nedan presenteras de åtgärder Sollentuna kommun ska utföra för att utforma cykelnätet på ett trafiksäkert och tryggt sätt tillsammans med en uppföljning av vilka åtgärder som utförts.

Åtgärd	Uppföljning
Inventera cykelnätet och peka ut länkar i behov av cykelinfrastruktur	Genomförd inventering av bredder på kommunens cykelnät under 2018.
Separering av cykel- och biltrafik	Årets projekt innefattar nybyggnation och standardhöjning av totalt 7,7 km cykelvägar
Mäta hastighetsnivån vid cykelöverfarter och på gator med blandtrafik	Trafikmätningar på kommunens gatunät genomförs årligen
Åtgärdande av utpekade platser och gator.	Osäkra platser ordnas löpande i samband med nybyggnation av cykelvägar och inom Trygg i trafiken.

Inventera cykelnätet med avseende på sikt, trygghet och belysning	Genomförd inventering av bredder på kommunens cykelnät under 2018, även inventerat i anslutning till hinder 2017.
Trygghets- och belysningsåtgärder	7,2 kilometer i samband med anläggning av gång- och cykelbana. Flertalet punktsatser i samband med Trygg i trafiken
Inventera behov av separering av gående och cyklister	Genomförd inventering av bredder på kommunens cykelnät under 2018.
Separera gående och cyklister på utpekade platser	Årets projekt innefattar nybyggnation och standardhöjning av totalt 7,7 km cykelvägar

SERVICEN FÖR CYKLISTER SKA VARA GOD UNDER HELA RESAN

Cykling måste planeras utifrån ett helhetsperspektiv. Det innebär att hela resan måste fungera, från det att cyklisten bestämmer sig för att resa och vill få reda på bästa vägen till att hen parkerar sin cykel vid målpunkten.

Vid vägarbeten finns riktlinjer för hur cykeln ska hanteras, där gång- och cykelbana i första hand smalnas av till minst 1,5 meter, i andra hand ges utrymme i körbanan med separering mot biltrafik och i tredje hand leds om till alternativ väg. Hur det utförs varierar från fall till fall men ska inkluderas i alla trafikanordningsplaner som påverkar gång- och cykeltrafik.

Under året har ett arbete pågått avseende ny cykelparkering vid kultur-, fritids- och naturanläggningar. Detta har skett genom inventering av befintligt, förslag på nya platser och avstämningar med berörda inom kommunen. Förankringsarbetet är i stort sett avslutat och det som återstår är att ta fram en beställning och placera ut parkeringarna.

Ett arbete har också gjorts avseende cykelvägvisning i kommunen. Efter att befintlig vägvisning har inventerats längs två av de viktigaste regionala stråken, Märstastråket och Sollentunastråket, har ett nytt förslag för vägvisningsskyltar tagits fram, diskuterats och beställts. Vägvisningen sitter nu på plats längs båda stråken.

Under året har också arbetet med att ta fram en ny cykelkarta för kommunen slutförts. Cykelkartan finns nu att tillgå på Sollentuna kommuns hemsida och i kommunhuset.

I tabellen nedan presenteras de åtgärder Sollentuna kommun ska utföra för att skapa en god service för cyklister under hela resan, tillsammans med en uppföljning av vilka åtgärder som utförts.

Åtgärd	Uppföljning
Ny cykelkarta	Ny cykelkarta framtagen under 2019.
Distribution av cykelkarta	Cykelkarta finns på hemsidan och kan hämtas i kommunhuset, men har inte distribuerats i övrigt.
Ta fram en cykelvägvisningsplan	Framtagen 2014.
Förverkliga cykelvägvisningsplan	Genomfört 2015. Uppdaterad inventering genomförd under 2018. Ytterligare skyltning utförd under 2019 på Märstastråket och Sollentunastråket.
Riktlinjer för cykeltrafik vid vägarbeten	Riktlinjer finns.
Uppföljning av riktlinjer	Riktlinjer används i alla trafikanordningsplaner.
Inventering av cykelparkeringar	Inventering genomförd 2017. Kompletterande inventering genomförd under 2019.

Inventering av platser i behov av ny cykelparkering.	Analys och inventering av cykelparkering på nya ytor genomfört under 2019.
Upprustning och anläggning av cykelparkering	Ingen ny cykelparkering anlagd.

CYKELNÄTET SKA HÅLLA EN HÖG STANDARD UNDER HELA ÅRET

För att uppnå målet om en ökad och trafiksäker cykeltrafik i Sollentuna krävs ett cykelnät som håller en hög standard. Högst prioritet har cykelstråk av standard 1 och stråk som leder till kommunens skolor, förskolor, pendeltågsstationer, servicehus och centrumområden.

Sollentuna kommun använder en teknik för snöröjning av gång- och cykelvägar som kallas för sopsaltning, vilken innebär att snön borstas bort. Därefter läggs en saltlag ut för att motverka att snö och is bildas. Sopsaltningen innebär att cykelnätet hålls helt rent från snö och is och att det blir barmarksförhållanden. Under 2019 sopsaltas alla utpekade regionala stråk tillsammans med en stor del av övriga cykelstråk i kommunen.

I Sollentuna är en stor del av cykelvägarna belagda med hårdgjort material. Under 2019 års projekt har det enbart varit hårdgjord beläggning sedan tidigare, varför beläggningsåtgärder i första hand genomförts vid breddning och nyanläggning. Nedsänkning av kantsten och underlättande för cyklister vid korsningar har genomförts inom de projekt som görs på stråk av standard 1.

Felanmälning finns möjlighet att göra både via hänvisning till kommunens kontaktcenter samt direkt till felanmälan via hemsidan. Alla felanmälningar som gjorts kopplat till beläggnings i kommunen har åtgärdats.

I tabellen nedan presenteras de åtgärder Sollentuna kommun ska utföra för att hålla en hög standard på cykelnätet under hela året, tillsammans med en uppföljning av vilka åtgärder som utförts.

Åtgärd	Uppföljning
Inventering av beläggning och kantsten	Genomförd inventering av bredder på kommunens cykelnät under 2018.
Beläggningsåtgärder och nedsänkning av kantsten	I anslutning till projekt och andra byggnationer.
Information om möjligheter till anmälan	Hänvisning till kommunens kontaktcenter samt direkt till felanmälan finns på hemsidan.
Uppföljning och hantering av anmälningar	Anmälningar har åtgärdats.

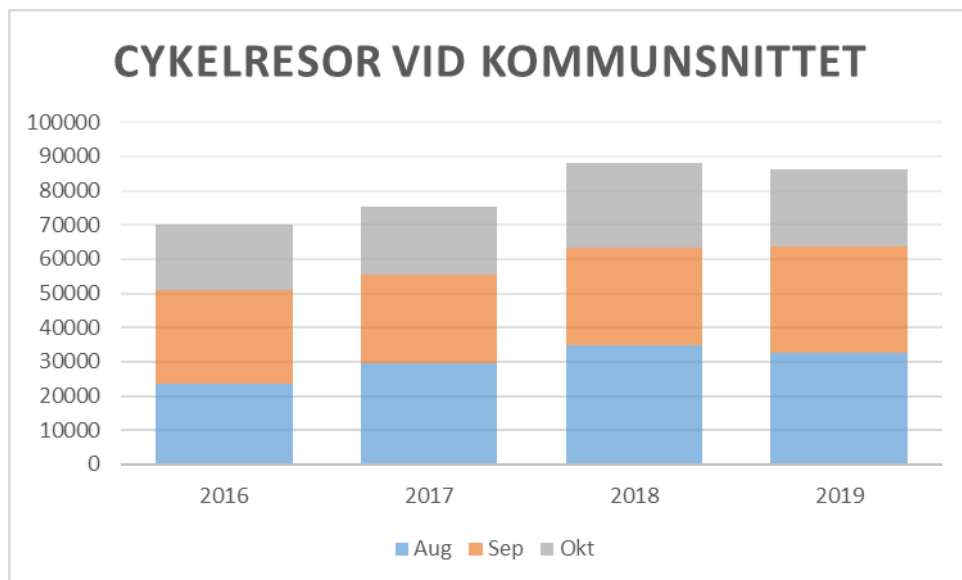
VÄGEN MOT MÅLEN

Sollentuna kommun har mål för cyklingen som både är mätbara och tidsatta. Det övergripande målet är att cykelanvändningen ska öka under alla tider på året. Kommunen har haft två mål som nu kan utvärderas. Fram till år 2020 skulle cykelanvändningen öka från 7 till 14 procent. Detta har inte uppfyllts, även om cykelresandet ökar. Enligt resvaneundersökning från 2019 sker 9 procent av resorna i Sollentuna med cykel. Däremot minskar bilresandet rejält i kommunen, vilket tyder på att det hållbara resandet får ett allt större genomslag.

Även om man inte klarat det uppsatta målet finns det anledning att vara fortsatt optimistisk inför framtiden, eftersom tendensen är god. Nästa framtidsmål är att andelen cyklister år 2030 ska vara 20 procent. För att uppnå detta är det avgörande för kommunen att arbeta än mer fokuserat med cykelfrågorna och prioritera cykling i planprocesser för att på sikt få ett större genomslag.

Ytterligare ett mål är att år 2019 ska Sollentuna utses till Sveriges bästa cykelkommun enligt Cykelfrämjandets nationella cykelundersökning. Hur det blir med detta är ännu inte avgjort.

Sollentuna kommun har en fast mätstation för cykel som mäter antalet passager i snittet mot Solna. Resultatet är inte representativt för cyklandet i hela kommunen eftersom det enbart mäter en punkt, men det är intressant att använda för att följa utvecklingen av antalet cyklister vid just den platsen.

Den viktigaste pusselbiten under året som gått för att uppnå de långsiktiga målen har varit revideringen av cykelplanen och de utredningar som följt av detta arbete. Detta möjliggör ett fortsatt strategiskt arbete för att förbättra potentialen för cykling i kommunen, och att i bredare mening hjälpa invånare att resa mer hållbart.